

VAN SHAW TOT SHAFFER

Christopher Innes, *Modern British drama 1890-1990*. Cambridge UP, 1992, 484 pp., £ 12.95 (ISBN : 0-521-31555-7)

De meeste studies of overzichten van het hedendaagse Britse drama beginnen bij de na-oorlogse generatie en bij voorkeur in het jaar 1956. Toen immers werd John Osbornes *Look Back In Anger* gecreëerd in het Londense Royal Court Theatre. De rebellerende toon en de nieuwe, eigentijds klinkende taal van de (anti)held Jimmy Porter hadden een schok-effect. Met Osbornes stuk kwam er een vloedgolf van nieuwe Engelse stukken aanrollen.

Het uitvoerige en grondige overzicht dat Christopher Innes thans publiceert heeft o.m. de verdienste te breken met de toch wel enigszins artificiële periodisering die gangbaar geworden zijn in de geschiedschrijving van het moderne Engelse drama. Innes geeft namelijk een beschrijving van ongeveer een eeuw Brits drama van 1890 tot 1990. Deze aanpak levert verscheidene voordelen op. Vele, zeg maar pre-Osborne-auteurs die al te vaak verwaarloosd werden (Priestley, Rattigan, Coward) komen in dit boek op volwaardige wijze aan bod. Maar wellicht interessanter is het feit dat door deze globale aanpak een aantal verbanden en evoluties gereveleerd worden.

Terwijl de verschillende reacties tegen het naturalisme zich zowat in alle Europese culturen aandienden, beroerden deze bewegingen het Britse theater in veel mindere mate. Hoewel continentale tendensen soms door Britse auteurs werden ingevoerd (symbolisme met Yeats en Gordon Craig; expressionisme met O'Casey, "theater van de wreedheid" met Peter Brook), toch beïnvloedden zij slechts in geringe mate het Britse toneel. Dat geldt m.i. zelfs voor het Brechtiaanse episch toneel.

Van het grootste belang voor het Engelse drama is volgens Innes de figuur van G.B. Shaw, wiens modernisme de norm werd voor de hoofdstroming van het Engelse drama. Zijn artistiek ethos stond lijnrecht tegenover de Europese avant-garde en zijn loopbaan beslaat de hele eerste helft van de twintigste eeuw.

Christopher Innes meent dat er geen eenvoudige evolutielijn, noch een duidelijke opeenvolging van periodes in het moderne Britse drama kan onderscheiden worden. John Osborne en de zogenaamde "kitchen sink"-realisten bouwden in feite verder op de traditie van Shaw en Galsworthy. Ook het politieke toneel van na 1968 greep in feite terug naar het agitprop-theater van de jaren dertig.

Wars van een traditionele chronologie groepeerde Innes de auteurs in enkele grote categorieën waarrond hij zijn studie opbouwt: realisme en sociale thematiek; het komische toneel; poëtisch en symbolisch drama. Ook deze indeling is natuurlijk soms geforceerd maar heeft wel het voordeel zeer flexibel te zijn en de traditionele perspectieven enigszins te verschuiven. Zo wordt Pinter bij de komische auteurs behandeld. J.B. Priestley wordt geherwaardeerd als een auteur bij wie de externe actie en de sociale verantwoordelijkheden tegenover een diepere subjectieve realiteit geplaatst worden. Opvallend is ook de grondige bespreking die Innes wijdt aan het werk van Edward Bond en aan de redenen waarom diens werk artistiek niet altijd aanslaat en soms meer succes oogst op het continent dan in Engeland.

Christopher Innes' werk getuigt dus van een persoonlijke, degelijke en op volledigheid gerichte aanpak. Daarom vind ik het toch wel merkwaardig dat David Storey geheel ontbreekt en dat N.F. Simpson alleen in verband met Stoppard even behandeld wordt. En van Howard Brenton blijft zijn mijns inziens sterkste stuk, *The Churchill Play*, onvermeld.

Signaleren we ten slotte nog dat Maeterlincks *La Princesse Maleine* tweemaal (p. 15 en p. 354) vermeld wordt als *La Princesse Maligne*.

Jozef DE VOS